

UTDRAG AV STATSMINISTER ODVAR NORDLIS FOREDRAG
I HOLE 28. SEPTEMBER 1976

Etter at de portugisiske koloniene i Afrika i løpet av de siste år har fått sin uavhengighet, gjenstår det nå bare tre land på Det afrikanske kontinent hvor et hvitt mindretall styrer over det store flertall av afrikanere. Det er Sør-Afrika, Namibia og Rhodesia. Det har lenge sett ut som alle muligheter til en forhandlingsløsning for et sort flertallsstyre i Rhodesia var ute.

- 2 -

Frigjøringskrigen i landet er begynt. Frigjøringshæren lader opp og det er daglig militære sammenstøt hvor menneskeliv går tapt. Selv om alle kan se at løsningen på konflikten vil bli at det afrikanske flertall vil seire, kan vi også lett se at en væpnet kamp ville innebære at det vil ligge år med lidelse, bitterhet og mange tapte menneskeliv før friheten er vunnet.

Midt i denne situasjon ser det nå ut til at det ved et dyktig samspill mellom britiske og amerikanske og afrikanske myndigheter, og hvor utenriksminister Kissinger har spilt en viktig hovedrolle, har lyktes å åpne veien for et flertallsstyre i Rhodesia. Det ser ut som om Ian Smith, som har ledet det hvite mindretallsregime i Rhodesia i de 11 årene side de ulovlig rev

seg løs fra Storbritannia, nå har innsett at hans kamp er umulig, og at han ikke har noe annet lands støtte i sitt desperate forsøk på å beholde makten.

Det er ennå hindringer å overvinne før den endelige løsningen er funnet. Muligheten er selvsagt også der for at forhandlingene om detaljene vil bryte sammen, slik at man er tilbake i en krigstilstand. Men slik situasjonen i dag bedømmes over hele verden, er det bedre muligheter enn det noen gang har vært for at *dette landet under Bertallis styre* skal kunne tre inn blant verdens frie nasjoner, uten noen lengre ødeleggende krigshandlinger.

Dette vil være en stor seier for fornuft, klok politikk og smidig diplomati.

I de aller siste dagene har igjen spørsmålet omkring norsk suverenitetshåndhevelse på Svalbard blitt aktualisert. Det er igjen nødvendig å understreke at norsk suverenitet på Svalbard er forankret i en traktat undertegnet av 40 nasjoner.

Det er en overordnet oppgave for norsk svalbardpolitikk å bevare ro og stabilitet der nord.

I den sammenheng må norsk suverenitetsutøvelse gi grunnlag for forsikring om at Svalbard ikke nyttes

til militære formål.

I vår håndhevelse av suverenitet må vi sikre den like rett til fredelig virksomhet som alle de nasjoner har som undertegnet Svalbardtraktaten.

En viktig forutsetning for norsk suverenitetsutøvelse på Svalbard er internasjonal tillit til vår vilje og evne til å etterleve Svalbardtraktatens ånd og bokstav.

Det ville være høyst beklagelig om grunnløse avisspekulasjoner skulle rokke ved denne tilliten.